

Ansökan om examenstillstånd

Om samarbeten

Ansökan om examenstillstånd. Om samarbeten.

Rapport 2021:13

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2021

Författare: Nils Olsson

Diarienummer: 42-00231-21

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Samarbeten om examenstillstånd	4
UKÄ:s möjligheter att bevilja ansökningar om examenstillstånd som bygger på överenskommelser	5
Sammanfattning av UKÄ:s nuvarande praxis	9
Förändringar av UKÄ:s vägledningar	10
Bilaga 1. Text till vägledning för examenstillståndsprövningar.....	14

Samarbeten om examenstillstånd

I betänkandet *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan* (SOU 2019:6) bedömer utredaren att lärosätenas samarbete för arbetsdelning av utbildningsutbud behöver utvecklas. Där föreslås att UKÄ får i uppdrag att

”lämna de förslag som krävs för att möjliggöra gemensamma examenstillstånd eller examenstillstånd som bygger på överenskommelser om att ett annat lärosäte bidrar med nödvändig kompetens (s.237).”

I proposition 2020/21:60 *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* s. 148 anger regeringen att den ”...ser positivt på ett ökat samarbete mellan lärosätena då det kan bidra till såväl ökad effektivitet som hög kvalitet i verksamheten.” Regeringen skriver vidare i propositionen s. 148 att ”...i Universitetskanslersämbetets (UKÄ) ansvar för tillämpning av regelverket ingår att bedöma behov av utveckling av den praxis som ligger till grund för prövning och beslut om examenstillstånd, inklusive hur samarbete mellan lärosätena kan ligga till grund för tillstånd.”

UKÄ:s bedömning är att gemensamma examenstillstånd, där två eller flera lärosäten gemensamt har ett tillstånd, kräver förändringar i högskolelagen, eftersom nuvarande skrivningar innebär att examenstillstånd ges till individuella lärosäten. Den här rapporten fokuserar därför på utredningens förslag om examenstillstånd som bygger på överenskommelser mellan lärosäten, där ett lärosäte har examenstillstånd men ett eller flera andra bidrar med nödvändig kompetens. Rapporten visar på de möjligheter UKÄ har att bevilja examenstillstånd som bygger på den här formen av samarbeten.

Inledningsvis går vi igenom beslutade examenstillståndsprövningar. Genomgången visar att den formen av tillstånd är förenlig med nuvarande praxis, där det i beslutade tillstånd finns överenskommelser om bland annat samarbete om biblioteksresurser, kurser, lärar- och studentutbyten samt forsknings- och lärarresurser.

I rapportens avslutande del presenterar vi en förändring i UKÄ:s existerande vägledningar för att ansöka om examenstillstånd. Förändringen innebär tillägg av en kortfattad text om samarbeten i den allmänna vägledningen för examenstillståndsprövningar.

UKÄ:s möjligheter att bevilja ansökningar om examenstillstånd som bygger på överenskommelser

UKÄ ansvarar bland annat för prövning av frågor om examenstillstånd enligt 1 kap. 11, 12, 14 och 15 §§ högskolelagen (1992:1434) samt 7 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Bedömningen av om förutsättningarna för den planerade utbildningen motsvarar kraven i lag och förordning görs av en grupp bedömare. Vid prövningarna är de centrala delarna av de styrande föreskrifterna sammanfattade i ett antal bedömningsgrunder som i sin tur är sammanförda till ett antal bedömningsområden.

UKÄ:s genomgång av beslutade examenstillståndsprövningar visar att det är möjligt att bevilja ansökningar om examenstillstånd som bygger på överenskommelser om samverkan mellan lärosäten. I det här avsnittet ger vi exempel på ansökningar som beviljats med tillräckliga överenskommelser som grund. Vi ger även några exempel på ansökningar som UKÄ har avslagit på grund av otillräckliga överenskommelser.

Examenstillstånd – vilka regler gäller?

Vilka examina universiteten och högskolorna måste ansöka om skiljer sig åt beroende på typ av lärosäte, men gemensamt för alla är att de alltid måste ansöka om tillstånd för yrkesexamen och konstnärlig examen.

Universiteten behöver bara ansöka om tillstånd för yrkesexamen och konstnärlig examen. De har generellt tillstånd att utfärda alla andra typer av examina: högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen, masterexamen, licentiatexamen och doktorsexamen.

Statliga högskolor måste ansöka om tillstånd för yrkesexamen, konstnärlig examen, masterexamen, licentiatexamen och doktorsexamen inom ett visst område. De har generellt tillstånd för högskoleexamen, kandidatexamen och magisterexamen. Konstnärliga högskolor har enbart generellt tillstånd att utfärda högskoleexamen och kandidatexamen. De måste ansöka om tillstånd för alla övriga examina.

De enskilda utbildningsanordnarna måste ansöka om tillstånd för alla typer av examina. Ansökan skickas till regeringen, som i regel skickar den till UKÄ för prövning. Det gäller även Försvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet.

Samarbete om biblioteksresurser

När det gäller biblioteksresurserna ska UKÄ:s bedömare ta ställning till hur de resurserna är i förhållande till utbildningsplanen för

huvudområdet och till vad som är beslutat i kursplanerna, dvs. att studenterna ska ha tillgång till de facktidskrifter, böcker etc. som krävs för att nå målen för respektive examen inom ett visst huvudområde. Det ingår normalt i utbildningen att studenterna ska skriva ett självständigt arbete där de behöver ha tillgång till relevant forskningslitteratur. Exakt hur studenterna får tillgång till litteraturen kan variera. Men att studenterna ska ha tillgång till resurserna krävs för att området ska bedömas som tillfredsställande.

Biblioteksverksamheten hos lärosätena kan vara organiserad som eget bibliotek, vilket är det gängse för universitet och högskolor. Mindre lärosäten kan samarbeta med större lärosäten, vanligen för delar av utbildningens litteratur. Exempel på detta är Örebro teologiska högskola och Röda Korsets högskola som har examenstillstånd och samarbetar genom avtal med närliggande större lärosäten om biblioteksresurser, i dessa fall Örebro universitet och Kungl. Tekniska högskolan i Haninge (UKÄ reg.nr 42-00216-18 och reg.nr 42-00398-16).

Samarbeten kan också involvera en kombination av egna resurser och ett annat lärosätes resurser. Ett representativt exempel som UKÄ godkände är Yttrande över Kognios – Centrum för KBT Lund AB:s ansökan om tillstånd att utfärda psykoterapeutexamen (UKÄ Reg.nr 42-91-13). Bedömarna skrev i yttrandet att

”Vid Kognio finns ett kursbibliotek som inkluderar relevanta vetenskapliga tidskrifter. Utöver detta har studenterna tillgång till Lunds Universitetsbibliotek med större databaser.”

Ett lärosäte som fick avslag på ansökan på grund av bristande biblioteksresurser var Folkuniversitetet, Balettakademien som ansökte om att ge konstnärlig kandidatexamen inom dans (UKÄ reg.nr 42-00508-16). Bedömarna skrev:

”Det är mycket förvånande att skolan inte använder DOCHs (Dans och Cirkushögskolan vid Stockholms Konstnärliga Högskola) bibliotek, som har gammal, ny och aktuell litteratur på dansområdet, samt tidskrifter, databaser, rapportserier, uppsatser, forskningslitteratur m.m.”

Samarbete om kurser

Den bild som ges av ansökningar av lärosäten som samverkar om kurser visar att det främst rör kurser som är en *mindre del* av utbildningen och att det främst berör kurser på avancerad nivå och forskarnivå, så kallade valfria kurser. En ansökan från Örebro teologiska högskola (UKÄ reg.nr 42-00216-18) nämner en *samplanering och ett samarrangemang av kurser* i teologi på avancerad nivå med Ansgar Teologisk Høgskole och med Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion vid Göteborgs universitet. Det norska lärosätet, som har tillstånd, hade ett samarbete sedan länge som innebar att studenterna examinerades där och att de

båda lärosätena delade på lärare. Örebroinstitutionen har en avsiktsförklaring som specificerar i vilken utsträckning och inom vilka områden som man planerar för samverkan. Bedömarna och UKÄ bedömde att samverkan var stabil och godkände ansökan.

En annan variant på samarbete innebär att studenterna genomför *fältstudier* vid ett annat lärosäte. I en prövning där ansökan godkändes skrev bedömarna:

”Det finns goda möjligheter till utbyte mellan lärosätet och dess internationella samarbetspartners. Inom programmet kan studenter till exempel göra fältstudier i Östafrika genom samarbetspartners som lärosätet har där.” (UKÄ 42-00509-16)

Inom de yrkesutbildningar som innefattar *verksamhetsförlagd utbildning* förekommer samarbeten med närliggande regioner, förutom regionen där det ansökande lärosätet är placerat.

Det finns också samarbeten som UKÄ har underkänt. Det handlar då vanligtvis om att lärosätet inte har förutsättningar att bedriva utbildningen i *egen regi*. Det innebär att samarbetet rör en betydande del av utbildningen och samarbetet bedöms var instabilt. Följande exempel illustrerar detta:

”Högskolan är helt beroende av samarbete med andra lärosäten när det gäller kursprogrammet. [...] samarbetet [...] är inte långsiktigt säkrat och det finns fortfarande frågetecken i vilken omfattning som detta samarbete kan erbjuda ett sammanhållet kursprogram och säkerställa att de obligatoriska kurserna ges kontinuerligt och långsiktigt.” (UKÄ reg. nr 411-00214-19)

Samarbete om lärarresursen

Avgörande vid tillståndsprövningar är många gånger hur bedömarna och UKÄ bedömer lärarkompetensen och utbildningsmiljön, med en tydlig koppling mellan dessa aspekter. För att det ska vara en tillräcklig kritisk och kreativ utbildningsmiljö behövs enligt UKÄ ett antal lärare som på plats bedriver forskning inom utbildningsområdet.

Lärarresursen (lärarkompetensen och lärarkapaciteten) handlar också om högskolelagens krav på att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund samt examensordningens krav på att kontinuitet och progression på ett tydligt sätt måste garanteras under hela utbildningen. Att ha lärarresursen tillgänglig i rum och tid uttrycks också ofta som viktigt av bedömarna, för att lärarna ska delta i utvecklingen av utbildningen, samordningen av kurserna samt verksamheten hos utbildningsanordnaren i stort. Hittills genomförda prövningar visar att det i bedömningarna framgår att olika huvudområden kräver olika grad av närvarande lärare. Detta medger en viss flexibilitet i bedömningen. Helhetsbedömningen av utbildningen, där samtliga bedömda områden ingår, gör att det på förhand är svårt att ge exakta gränser för kravet på enskilda områden som lärarresursen.

Lärosätet kan genom överenskommelser med andra lärosäten knyta lärarresurser till utbildningen. Exempel på samarbete om personal som finns i yttranden är att använda kompetens från ett annat lärosäte, som bihandledare, deltidsanställda lärare och återkommande gästföreläsare. Ett exempel visar på hur gästlärare används, men där kärnkompetensen inom huvudområdet finns vid ansökande lärosäte:

”Inom det sökta huvudområdet finns det sju tillsvidareanställda lärare, varav en är professor i musikpedagogik ... Därtill finns fyra gästlärare som deltar i en omfattning av 10 till 20 procent, till exempel som sångpedagog eller som föreläsare med fokus på etik och hållbar utveckling inom musikområdet.” (Yttrande 42-00127-17 Brunnsviks folkhögskola – Musik, inriktning mot musikskapande – konstnärlig högskoleexamen).

Ett annat exempel visar på hur externa lärare används, men eftersom de var en kärnresurs bedömdes miljön inte vara tillräckligt stabil:

”För en bred och dynamisk forskarmiljö och för etableringen av masterprogrammet kan de ”affilierade” disputerade lärare som presenteras i ansökan ha betydelse genom att tillföra en större kritisk massa till högskolan som forskarmiljö. Flera av dem är välrenommerade forskare som kan vara biträdande handledare för en masteruppsats. Men denna grupp ger inte nödvändig stabilitet och kontinuitet åt programmets forskningsanknytning.” (42-00404-16 Yttrande över Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskolas ansökan om tillstånd att utfärda masterexamen inom området teologi)

Avgörande vid UKÄ:s bedömning är hur väl dessa lärare integreras i utbildningsmiljön, lärarnas anställningsvillkor med avseende på sådant som varaktighet, krav på närvaro, kompetensutveckling m.m. Här är bedömarnas intervjuer med lärarna av värde för bedömningen i vilken grad de involveras i utbildningen.

Särskilda bestämmelser om ämneslärarutbildningen

Regeringen har beslutat om särskilda bestämmelser för att UKÄ ska få lämna tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med viss inriktning (6 kap. 5 e § högskoleförordningen). Bestämmelserna innebär att tillstånd kan lämnas även om utbildningen vid lärosätet *inte ensam* omfattar de undervisningsämnen som krävs för en ämneslärarexamen. Ett villkor för tillståndet är att det eller de andra undervisningsämnen som kan krävas måste anordnas av ett annat lärosäte som har tillstånd att utfärda ämneslärarexamen för det eller dessa undervisningsämnen, eller av ett utländskt lärosäte som anordnar motsvarande utbildning.

Detta har betydelse för samarbeten mellan lärosäten om ämneslärarutbildningen. Ett lärosäte kan exempelvis ge ett undervisningsämne men de övriga delarna av ämneslärarutbildningen kan ges av ett annat lärosäte; utbildningen ges alltså av lärosätena i

samverkan. Ett exempel är samarbete om ämnesdidaktik, där följande citat är hämtat från ett yttrande där ansökan godkändes:

”I matematik, fysik, kemi och teknik är den vetenskapliga ämneskompetensen väl tillgodosedd. Den ämnesdidaktiska kompetensen är dock svagare. Det saknas disputerade i ämnesdidaktik men det bedrivs forskning kring frågor av ämnesdidaktisk relevans. Samarbetet med ämnesdidaktiker vid Stockholms universitet är omfattande”. (Yttrande 20110110 Kungl. Tekniska högskolan – ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan)

Citatet beskriver att en viss kompetens är svag vid det ansökande lärosätet, men det förekommer ett samarbete om den kompetensen med ett annat lärosäte som beskrivs som *omfattande*.

Det finns också exempel där samarbetet mellan två lärosäten av bedömarna beskrivs sakna stabilitet och där resultatet blev att ansökan avsågs:

”Det samarbete som Stockholms musikpedagogiska institut planerar inleda med Mälardalens högskola är inte reglerat i ett avtal”. (Yttrande 2011-01-18 Stockholms Musikpedagogiska Institut – ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9)

Sammanfattning av UKÄ:s nuvarande praxis

UKÄ:s ärenden om examenstillståndsprövningar visar att UKÄ har möjligheter att bevilja ansökningar från lärosäten som bygger på överenskommelser om att ett annat lärosäte bidrar med nödvändig kompetens, eller andra resurser. I flera av de aktuella ansökningarna som UKÄ har beviljat eller tillstyrkt förekommer samarbeten i form av överenskommelser mellan ansökande lärosäte och andra lärosäten. Vanliga samarbeten rör

- lokal- och biblioteksresurser
- kurser/kursmoment (exempelvis valfria kurser, fältarbeten)
- lärar- och studentutbyte
- förstärkning av anknytningen till utbildning på forskarnivå (masteransökan)
- lärarresursen.

Olika former av samarbeten ses ofta av bedömarna som gynnsamma för det ansökande lärosätet. En viss form av samarbete kan ha olika betydelse i helhetsbedömningen av olika ansökningar beroende på de krav som ställs på utbildningen utifrån respektive examensbeskrivning.

Utifrån genomförda examenstillståndsprövningar kan några mer underliggande principer urskiljas. När det gäller *hur* ett samarbete är reglerat har UKÄ krävt någon form av *skriftlig överenskommelse eller avtal* mellan parterna. I vissa fall kan det vara svårt att få till en

påskriften överenskommelse innan ett examenstillstånd har beviljats, och då kan i stället en villkorad avsiktsförklaring ersätta den. Dokument som reglerar samverkan bör parterna också ha förankrat på *relevant nivå*. Det innebär att eftersom det är lärosäten som ansöker om examenstillstånd bör ledningarna för lärosätena vara inblandade i överenskommelserna, utom när ledningen har delegerat beslut till en lägre nivå.

En annan aspekt rör samarbetets *stabilitet* och *långsiktighet*. Samarbeten bör inte vara personberoende utan bygga på mer varaktiga strukturer som medger att samarbetet behålls trots t.ex. pensionsavgångar. Det bör också vara beskrivet i ansökan på vilket sätt ett samarbete bidrar till att uppfylla kraven på utbildningen i lag och förordning. Till det kan tillfogas att samarbetet bör vara beskrivet i tillräcklig detaljeringsgrad.

Den andra frågan rör *vad* som kan vara föremål för ett samarbete. Lydelsen av 1 kap. 14 – 15 §§ högskolelagen (1992:1434) utgår från förutsättningen att ett examenstillstånd gäller individuellt för ett universitet eller en högskola. Detta hindrar dock inte att ett examenstillstånd bygger på samarbeten om delar av utbildningen mellan lärosäten. En genomgång av UKÄ:s examenstillståndsprövningar visar att vissa grundläggande principer kan urskiljas för bedömningar av överenskommelser om samarbeten mellan lärosäten. Sammantaget innebär dessa principer att det är de sammantagna resurserna för utbildningen, inklusive eventuella samarbeten, som beaktas vid prövningen av examenstillstånden, att huvuddelen av den samlade lärarkompetensen som är verksam vid utbildningen dock bör finnas vid det ansökande lärosätet, samt att den vetenskapliga miljön för den utbildning som ansökan gäller bör vara stabil.

Mer konkret innebär det att samarbeten kan röra *delar* av en utbildnings resurser, dvs. sådant som bibliotek, laborativ utrustning, lärare och övrig utbildningsmiljö, som tillgång på valfria kurser. Det faktum att ett examenstillstånd gäller individuellt för ett lärosäte gör att UKÄ:s praxis innebär att *huvuddelen av resurserna* bör finnas vid det ansökande lärosätet, exempelvis tillgången till lärare som är verksamma vid utbildningen. Som nämnts ovan finns ett undantag för ämneslärarutbildningen. Enligt UKÄ:s praxis är det också viktigt att det ansökande lärosätet har *stabilitet* och en viss *volym* av personal som bedriver forskning i den vetenskapliga miljön för den utbildning som ansökan gäller.

Förändringar av UKÄ:s vägledningar

Nuvarande vägledning

Att samarbeten förekommer i samband med att lärosätena ansöker om examenstillstånd uppmärksammas i UKÄ:s nuvarande vägledningar. I dagsläget innehåller UKÄ:s vägledningar hänvisningar till samarbete

under några bedömningsområden. För bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan finns följande vägledande text:

”Beskriv och analysera samverkan med det omgivande samhället och på vilket sätt den kommer att ge konkret avtryck för studenterna i utbildningen.” (UKÄ:s *Vägledning för ansökan om yrkesexamen*).

”Beskriv övriga externa samarbeten och samverkan som kontakter med närliggande utbildningar och angränsande utbildnings- och forskningsområden, både lokalt, nationellt och internationellt och hur det påverkar kvaliteten i utbildningen.” (UKÄ:s *Vägledning för ansökan om forskarnivå*)

Som framgick ovan är lärarresursen ofta av avgörande betydelse vid en examenstillståndsprövning. Lärarresursen bedöms för närvarande utifrån följande bedömningsgrund:

”Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.”

För lärarresursen finns det även en beskrivande text som uppmanar det ansökande lärosätet att ge utförliga uppgifter för de lärare som medverkar i utbildningen och förklara varför lärarresursen är tillräcklig och adekvat och står i proportion till utbildningens planerade undervisning, handledning och examination. Ansökande lärosäte ska även lämna in en redovisning av lärarkompetens och lärarkapacitet i tabellform. Det finns där möjlighet att ange lärare från andra lärosäten som medverkar i en större eller mindre del av utbildningen. Av tabellen blir det alltså tydligt vilken den fasta lärarresursen är på lärosätet, men det framgår även vilka samarbeten som finns om lärarresursen. Stabiliteten i den beskrivna lärarresursen bedöms dels utifrån lärarresursens antal och lärarnas tid i utbildningen, dels via anställningsformer och hur stor del av den totala lärarresursen som har sin anställning vid lärosätet.

Syftet med den här rapporten har förutom att ge en översikt över nuvarande praxis vid examenstillståndsprövningar också varit att se över behovet av förändringar eller tillägg i existerande vägledningar för att ansöka om examenstillstånd. Förslagen till förändringar av vägledningar ska vara genomförbara inom befintliga lagar och förordningar.

När det gäller *hur* samarbeten ska dokumenteras i ansökan, menar UKÄ att det är rimligt att ställa ett antal krav på en ansökan. Det bör finnas skriftliga underlag som beskriver samarbetet. Samarbeten bör också präglas av stabilitet och långsiktighet. I nuläget begärs ofta kompletteringar in av bedömargruppen när det saknas skriftliga underlag för samarbetet.

Det kan övervägas om en text som beskriver detta ska ingå i vägledningen och om texten ska finnas vid samtliga bedömningsgrunder,

utom möjligen vid några av perspektiven, eftersom samverkan kan ske om allt från bibliotek till lärarresurser. Mot det kan anföras att det kan upplevas som ett hopp mellan olika nivåer om det vid sidan av olika bedömningsgrunder som är allmänt formulerade också finns detaljerade anvisningar om hur samarbeten ska beskrivas. Ett alternativ till detta är att en *text om beskrivning av samverkan står för sig själv*, lämpligen i inledningen av vägledningen. Samverkan blir då något som lyfts fram och betonas i den allmänna vägledningen.

Tillägg till vägledning

UKÄ publicerar i dag alla prövningar av examenstillstånd på sin webbplats. Yttranden, beslut och även ansökningshandlingar fungerar som bakgrundsinformation för lärosätena när de ska ansöka om examenstillstånd. Innan materialet började publiceras på webbplatsen begärdes materialet ofta ut av lärosätena, vilket tyder på att det fanns ett behov av vägledning när de ansökte.¹

Vi föreslår att en kortare text om samarbeten om resurser infogas i vägledningen. Texten i dess fulla formulering finns i bilaga 1.

För det första förtydligar texten att lagen medför att ett examenstillstånd gäller individuellt för ett lärosäte. Enligt UKÄ:s praxis innebär det att *huvuddelen av resurserna* ska finnas vid det ansökande lärosätet, exempelvis tillgången till lärare som är verksamma vid utbildningen.

För det andra beskriver texten att samarbeten kan röra *delar* av en utbildnings resurser, exempelvis sådant som bibliotek, laborativ utrustning, lärare och tillgång på valfria kurser. De särskilda bestämmelserna om ämneslärarutbildningen kan framgå i vägledningen med en påminnelse om bestämmelsen i högskoleförordningen 6 kap. § 5e.

För det tredje ska samarbeten vara väl dokumenterade i ansökan. Det krävs någon form av *skriftlig överenskommelse eller avtal* mellan parterna om *hur* ett samarbete är reglerat. Dokument som reglerar samverkan bör också ha förankrats på *relevant nivå* av parterna. En annan aspekt rör samarbetets *stabilitet* och *långsiktighet*. Samarbeten om nödvändiga resurser bör inte vara personberoende, utan bygga på mer varaktiga strukturer som medger att samarbetet behålls trots t.ex. pensionsavgångar. I ansökan ska lärosätet beskriva på vilket sätt ett samarbete bidrar till att uppfylla kraven på utbildningen enligt lag och förordning. Om det finns ett samarbete med andra lärosäten om lärarresursen, ska lärosätet beskriva samarbetet och hur det är gynnsamt för att uppfylla kraven. Slutligen ska samarbetet vara beskrivet i tillräcklig detaljeringsgrad.

¹ Enskilda utbildningsanordnare tillfrågas alltid om deras ansökan kan publiceras.

Fler möjligheter att fokusera på samarbete

Ett kompletterande sätt att fokusera på samarbeten vid examenstillståndsprövningar som mer rör UKÄ:s interna arbetssätt är att UKÄ:s *bedömarutbildningar* ytterligare belyser samarbeten. Det innebär konkret att när ansökan om examenstillstånd involverar samarbeten mellan lärosäten om resurser för den sökta utbildningen, kan bedömarna göras uppmärksamma på de krav UKÄ ställer på samverkan.

De *lärosätesintervjuer* som genomförs av UKÄ vid tillståndsprövningar ska om det behövs innefatta samtliga deltagande parter i ett samarbete, och kan då användas som metod för att pejla samarbetets status.

Bilaga 1. Text till vägledning för examenstillståndsprövningar

Samarbeten

Ett examenstillstånd gäller individuellt för ett lärosäte. Enligt UKÄ:s praxis innebär det att huvuddelen av resurserna ska finnas vid det ansökande lärosätet, exempelvis tillgången till lärare som är verksamma vid utbildningen. Det innebär att samarbeten kan röra delar av en utbildnings resurser, exempelvis bibliotek, laborativ utrustning, lärare och tillgång på valfria kurser.

Samarbeten ska vara väl dokumenterade i ansökan. Det krävs någon form av skriftlig överenskommelse eller avtal om hur ett samarbete är reglerat mellan parterna. Dokument som reglerar samverkan bör också ha förankrats på relevant nivå av parterna.

En annan aspekt rör samarbetets stabilitet och långsiktighet. Samarbeten om nödvändiga resurser bör inte vara personberoende, utan bygga på mer varaktiga strukturer som medger att samarbetet behålls trots exempelvis pensionsavgångar.

I ansökan ska lärosätet också beskriva på vilket sätt ett samarbete bidrar till att uppfylla kraven på utbildningen i lag och förordning. Det innebär att om lärosätet har ett samarbete med andra lärosäten om exempelvis lärarresursen, ska det framgå av ansökan hur samarbetet främjar uppfyllandet av kraven för examenstillstånd. Slutligen ska samarbetet vara beskrivet i tillräcklig detaljeringsgrad.

För ansökan om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med en viss inriktning finns särskilda bestämmelser för samarbeten i 6 kap. 5 e § högskoleförordningen. Mer om samarbeten vid ansökan om examenstillstånd finns i rapporten *Ansökan om examenstillstånd. Om samarbeten*. Rapport 2021:13 utgiven av Universitetskanslersämbetet 2021.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

